

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної роботи
Олександр ГОЛОВКО
" 31 " 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Актуальні проблеми міжнародних відносин

рівень вищої освіти _____ другий (магістерський) _____
галузь знань _____ 29 «Міжнародні відносини» _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації _____
та регіональні студії» _____
(шифр і назва)
освітньо-професійні програми _____ «Міжнародна інформаційна безпека» _____
«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та _____
регіональні студії» _____
(шифр і назва)
спеціалізація _____ _____
(шифр і назва)
вид дисципліни _____ обов'язкова _____
(обов'язкова / за вибором)
факультет _____ міжнародних економічних відносин _____
та туристичного бізнесу _____

2022 / 2023 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“30” серпня 2022 р., протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: професор кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки, д.держ.упр., проф. Солових В.П.

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від “26” серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Людмила НОВІКОВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека»

Гарант освітньо-професійної програми

Людмила НОВІКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми

Ірина ЗАСТАВА
(підпис) (ім'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “29” серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА – БЕРЕНДА
(підпис) (ім'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародна інформаційна безпека» підготовки магістра за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є – сформувати у слухачів вміння та навички щодо аналізу міжнародних відносин та способів розв'язання сучасних проблем глобального розвитку.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК3. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

- формування наступних фахових компетентностей:

СК1. Здатність виявляти та аналізувати природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, типи та види міжнародних акторів, сучасні тенденції розвитку світової політики.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК4. Здатність аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні та суспільні відносини, політичні та суспільні системи.

СК5. Здатність аналізувати та прогнозувати міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК6. Здатність використовувати для дослідження міжнародних відносин, суспільних комунікацій та для регіональних студій теоретичні та методологічні підходи політології, економічної та правової науки, міждисциплінарних досліджень.

СК7. Здатність здійснювати прикладні аналітичні дослідження проблем міжнародних відносин та світової політики, суспільних комунікацій, регіональних студій, професійно готувати аналітичні матеріали та довідки.

СК8. Здатність організувати та проводити міжнародні зустрічі та переговори, розробляти, аналізувати і оцінювати дипломатичні та міжнародні документи.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

СК12. Здатність аналізувати природу, динаміку, принципи європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК14. Здатність оцінювати зміст та основні напрями діяльності міжнародних організацій в сфері безпеки та сучасних стратегій забезпечення міжнародної інформаційної безпеки

СК17. Здатність виявляти та аналізувати природу та специфічні особливості інформаційного тероризму

1.3. Кількість кредитів - 4

1.4. Загальна кількість годин - 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
88 год	год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми Матриця відповідності освітнього компонента **ОК2 «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»**, методів навчання та форм оцінювання, які використовуються, програмним результатам навчання, визначеним освітньо-професійною програмою «Міжнародна інформаційна безпека»

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
РН1. Знати та розуміти природу, джерела та напрями еволюції міжнародних відносин міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний, метод оволодіння новими знаннями	усне опитування, тестовий або письмовий контроль на лекціях та семінарських заняттях; оцінювання: виступів з рефератами та доповідями, письмової залікової роботи
РН5. Критично осмислювати та аналізувати глобальні процеси та їх вплив на міжнародні відносини.	-/-	-/-
РН6. Застосовувати сучасні наукові підходи, методології та методики для	-/-	-/-

дослідження проблем міжнародних відносин та зовнішньої політики.		
РН7. Аналізувати та оцінювати проблеми міжнародної та національної безпеки, міжнародні та інтернаціоналізовані конфлікти, підходи, способи та механізми забезпечення безпеки у міжнародному просторі та у зовнішній політиці держав.	-/-	-/-
РН8. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.	-/-	-/-
РН9. Визначати, оцінювати та прогнозувати політичні, дипломатичні, безпекові, суспільні й інші ризики у сфері міжнародних відносин та глобального розвитку.	-/-	-/-
РН10. Оцінювати та аналізувати міжнародні та зовнішньополітичні проблеми та ситуації, пропонувати підходи до вирішення таких проблем.	-/-	-/-
РН12. Готувати аналітичні довідки, звіти та інші документи про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	-/-	-/-
РН15. Формулювати задачі моделювання, створювати і досліджувати моделі об'єктів і процесів міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій.	-/-	-/-
РН19. Брати участь у професійній дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних комунікацій та регіональних студій, поважати опонентів і їхню точку зору, доносити до фахівців та широкого загалу інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід з фахових проблем.	-/-	-/-
РН20. Організовувати та вести професійні дискусії у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики, суспільних	-/-	-/-

комунікацій та регіональних студій.		
РН21. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.	-/-	-/-
РН22. Демонструвати здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	-/-	-/-

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Глобальні проблеми сучасного міжнародного розвитку.

Тема 1. Глобальні проблеми сучасного світу та їхній вплив на міжнародну безпеку.

Сучасні тенденції міжнародних відносин. Поняття «глобальні проблеми сучасності». Відсутність універсальної думки щодо сутності й причин їх виникнення. Трактовки В. Вернадського, А. Печчеї, М. Ф. Реймерса, Й. Галтунга, А. Воднара. Історичні причини виникнення головних проблем сучасного світу. Класифікація глобальних проблем сучасності: соціально-економічні, політичні, екологічні, енергетичні, демографічні тощо. Людська діяльність як основа появи загальнопланетарних проблем. Особливості сучасної суспільної свідомості. «Суспільство споживання». Глобальні проблеми сучасності як реальна загроза людському буттю.

Тема 2. Сучасні глобалізаційні процеси у міжнародних відносинах.

Архітектура протогобалізаційних процесів в епоху Давнини, Середніх віків, Нового часу. Спроби реалізації глобалізаційних процесів імперіями, торговими компаніями. Глобалізаційна ідеологія організацій, партій, рухів. Сутність сучасної глобалізації. Економічний, політичний і соціокультурний аспекти глобалізації. Глобалізація як фактор переростання традиційних міжнародних відносин у світову політику. Проблеми, що породжуються глобалізацією. Ослаблення суверенних держав і національних економік як закономірний результат глобалізації. Антиглобалізм і альтерглобалізм. Конструкції глобального світу.

Тема 3. Міжнародні проблеми гуманітарного, соціального та економічного спрямування.

Причини нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу. Масштабність соціально-економічних змін як наслідок глобалізації. Глобальне протиріччя у світі між багатою Північчю і бідним Півднем. Шляхи подолання економічної відсталості країн. Міжнародний досвід подолання відсталості та бідності. «Цілі розвитку для нового тисячоліття» країн ООН та «Монтерейський консенсус» для збільшення допомоги найбіднішим регіонам світу. Бідність як сприятливе середовище формування кримінального свідомості, ідей релігійного фундаменталізму, націоналізму, правого і лівого політичного екстремізму. Проблема соціальної нерівності. Проблема голоду. Демографічна проблема. Приклад Китаю в справі скорочення приросту населення. Депопуляція в країнах СНД. Етнічна міграція. Поширення СПІДу. Діяльність міжнародних організацій у запобіганні виникненню нових епідеміологічна небезпечних хвороб.

Тема 4. Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання.

Сутність і типологія міжнародних конфліктів. Поняття міжнародного конфлікту в політичній думці. Умови виникнення, форми прояву та роль міжнародних конфліктів. Зовнішні ознаки конфлікту: стан напруженості, ворожнечі, застосування насильства і погроз. Образ «ворога» і його функції. Методи врегулювання міжнародних конфліктів. Управління та контроль над міжнародними конфліктами. «Керований хаос». Фактори, що визначають можливість впливати на розвиток конфлікту. Типи та етапи управління конфліктом. Поняття «кризи» в міжнародних відносинах. Методи і засоби подолання кризи в сучасному світі. Глобальні і регіональні кризові ситуації. Війна як вища форма міжнародної кризи. Кризи як стимул еволюції системи міжнародних відносин. Причина виникнення криз та їх типологія. Специфіка сучасних криз і участь світової спільноти в їх врегулюванні.

Розділ 2. Проблеми міжнародних відносин та розвитку у регіонах світу

Тема 5. Проблеми Європейського регіону та напрямки їхнього розв'язання

Європейська система міжнародних відносин: базові компоненти та динаміка розвитку, Організація безпеки та співробітництва в Європі в європейській системі, ЄС: процес розширення та новітні трансформаційні процеси, НАТО у 2000 – 2014 рр., Рада Європи і розширення просторових рамок діяльності, проблеми військової безпеки в Європі, Балканський регіон після розпаду СФРЮ.

Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці

Загальна характеристика регіональних систем міжнародних відносин, Близькосхідний конфлікт, революції в арабських країнах 2011 р., сучасна зовнішня політика Ірану, регіональна політика Туреччини у 2000-х рр., ситуація в Афганістані, становище держав Африки у сучасній системі міжнародних відносин, Економічне співтовариство країн Західної Африки, африканська політика провідних західних держав, політика КНР в Африці.

Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин

Зовнішньополітична доктрина США на сучасному етапі, зовнішня політика адміністрацій Президентів США, основи зовнішньої політики Канади, міжамериканська система міжнародних відносин, Організація американських держав, НАФТА

Тема 8. Зовнішня політика України після проголошення незалежності

Правові засади зовнішньої політики незалежної України; українські національні інтереси та їх забезпечення у вітчизняній міжнародній діяльності. Українсько-американські відносини. Місце США та України у системі зовнішньополітичних пріоритетів одна одної. Етапи українсько-американських відносин. Проблеми українсько-американських відносин та механізми їх подолання. Європейський Союз та країни Західної Європи у зовнішній політиці України. Відносини України та ЄС. Політика ЄС стосовно України. Інтереси України щодо ЄС. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України та ЄС. Відносини України з країнами Західної Європи. Ключові інтереси України щодо країн Західної Європи. Відносини України з Німеччиною, Францією, Великобританією. Відносини України з Італією, Іспанією, Португалією, країнами Північної Європи.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
<i>Розділ 1. Глобальні проблеми сучасного міжнародного розвитку</i>						
Тема 1. Глобальні проблеми сучасного світу та їхній вплив на міжнародну безпеку.	15	2	2	-	-	11
Тема 2. Сучасні глобалізаційні процеси та їхній вплив на міжнародні відносини.	15	2	2	-	-	11
Тема 3. Міжнародні проблеми гуманітарного, соціального та економічного спрямування.	15	2	2	-	-	11
Тема 4. Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання.	15	2	2	-	-	11
Разом за розділом 1	60	8	8	-	-	44
<i>Розділ 2. Проблеми міжнародних відносин та розвитку у регіонах світу</i>						
Тема 5. Проблеми Європейського регіону та напрямки їхнього розв'язання.	15	2	2	-	-	11
Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці.	15	2	2	-	-	11
Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин.	15	2	2	-	-	11
Тема 8. Зовнішня політика України після проголошення незалежності	15	2	2	-	-	11
Разом за розділом 2	60	8	8	-	-	44
<i>Усього годин</i>	120	16	16	-	-	88

4. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Глобальні проблеми сучасного світу та їхній вплив на міжнародну безпеку.	2
2	Сучасні глобалізаційні процеси та їхній вплив на міжнародні відносини.	2
3	Міжнародні проблеми гуманітарного, соціального та економічного спрямування.	2
4	Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання.	2

5	Проблеми Європейського регіону та напрямки їхнього розв'язання.	2
6	Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці.	2
7	Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин.	2
8	Зовнішня політика України після проголошення незалежності	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Глобальні проблеми сучасного світу та їхній вплив на міжнародну безпеку. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
2	Тема 2. Сучасні глобалізаційні процеси у міжнародних відносинах. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
3	Тема 3. Міжнародні проблеми гуманітарного, соціального та економічного спрямування. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
4	Тема 4. Міжнародні конфлікти та засоби їх подолання. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
5	Тема 5. Проблеми Європейського регіону та напрямки їхнього розв'язання. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
6	Тема 6. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході та в Африці. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей.	11
7	Тема 7. Зовнішня політика США, Канади та американська система міжнародних відносин. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
8	Тема 8. Зовнішня політика України після проголошення незалежності. <i>Завдання:</i> опрацювання навчальної літератури, аналіз періодичних видань, складання розгорнутого плану відповідей на питання теми, підготовка рефератів та доповідей	11
	Разом	88

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

7. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю.

Поточний контроль (засвоєння тем) *на семінарських заняттях* проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю, виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань, тестів.

Сума балів за виконані завдання на семінарському занятті наведена в табл. 8.1.

Поточний контроль самостійної роботи здобувачів проводиться у формі опрацювання навчальної літератури та нормативно-правових документів за темою, підготовка доповідей.

Сума балів за виконані завдання самостійної роботи здобувачів наведена в табл. 8.1.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення оцінки, при проведенні заліку і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Розрахункова шкала для оцінювання роботи здобувачів за поточним контролем:

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем семінарських занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного семінарського заняття, висока активність роботи на семінарському занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал.
26-30	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених семінарських занять, виконання завдань до кожного семінарського заняття, активна робота на семінарських заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та семінарських занять, відпрацювання тем пропущених та семінарських занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених семінарських занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на семінарських заняттях, засвоєння окремих положень

	матеріалу тем змістового розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та семінарських занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на семінарських заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістового розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та семінарських занять, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та семінарських занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та семінарських занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на семінарських заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Здобувачі, які були відсутні на лекції чи семінарському занятті, або отримали незадовільну оцінку, відпрацьовують пропущене заняття або незадовільну оцінку викладачу у дні його консультацій за графіком, затвердженим кафедрою.

Для відпрацювання здобувач зобов'язаний надати індивідуально виконане завдання за темою пропущеного заняття та продемонструвати належний рівень теоретичної підготовки за темою заняття, яке відпрацьовується.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді заліку (за дворівневою шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль проводиться у формі заліку, що полягає в оцінці засвоєння здобувачами знань на підставі виконання ними певних видів робіт на семінарських заняттях та під час самостійної роботи.

Загальна кількість балів за успішне виконання залікового завдання – 40. Час виконання – до 80 хвилин.

Зміст залікового білету включає 20 тестових питань, кожне з яких оцінюється у 2 бали.

Здобувачі, знання яких оцінені мінімально необхідною для складання заліку кількістю балів, не мають право на виконання додаткових завдань для підвищення отриманої кількості балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на заліку здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / продовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі (білет містить 20 тестових завдань, здобувач одержує 2 бали за кожен вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

8. Схема нарахування балів

В основу рейтингової системи навчання покладено принцип накопичення балів за певний період навчання (семестр), які здобувач отримує за виконання різних видів робіт. Сума цих балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи здобувача.

Оцінка успішності здобувача є рейтинговою і виставляється за багатобальною шкалою з урахуванням оцінок засвоєння зазначених розділів.

Таблиця 8.1

Поточний контроль (загальний бал за темами), з якого:								Разом	Залік	Сума
Розділ 1				Розділ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	60	40	100
5	5	5	5	10	10	10	10			
на семінарських заняттях (бали)										
3	-	3	3	5	5	5	5			
самостійна робота здобувачів (бали)										
2	5	2	2	5	5	5	5			

T1, T2 ... – теми розділів.

Набрана кількість рейтингових балів є основою для оцінки за національною шкалою. Шкала оцінювання наведена нижче.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Глобальні проблеми сучасності / кол. авторів за ред. В, С, Бакірова (глова), А.П, Голікова, О. А, Довгаль, В.А, Пересадько, В.І, Сідорова. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2019. 632 с.

2. Застава І.В, Безрук О.О. Модернізація політичної та соціокультурної систем українського суспільства як вимога світу, що глобалізується. *Політико-правова ментальність українського соціуму в умовах Європейської інтеграції*. Х: Право, 2019. С. 320-336.

3. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки) : Підручник / В.А. Манжола, М.М. Білоусов, Л.Ф. Гайдуків та ін. К.: Либідь, 2014. 958 с.

4. Шамраєва В.М. Європейський Союз: історичні, правові та інституційні основи : підручник. Х. : Вид-во ХАР ПІ НАДУ «Магістр», 2014, 160 с.
5. Шамраєва В.М. Міжнародні відносини та зовнішня політика. Частина I. Історія дипломатії: навчальний посібник. Х.: Фактор, 2012. 112 с.

Допоміжна література

6. Камінський А. Вступ до міжнародних відносин: Курс лекцій. Львів, 1995. 545 с.
7. Коппель О.А. Пархомчук О.С. Міжнародні системи. Світова політика. Київ: ФАДА, ЛТД. 2001. 224 с.
8. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000 роки) : Підручник / Л.Ф. Гайдуков, В.Г. Кремень, Л.В. Губернський та ін. К.: Либідь, 2001. 621 с.
9. Dublin Regulation. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Dublin_Regulation (Last Accessed: 20.08.2022).
10. EU Action on Migratory Pressures – A Strategic Response. URL: <http://www.statewatch.org/news/2012/apr/eu-councilaction-plan-migratory-pressure-8714-rev1-12.pdf> (Last Accessed: 20.08.2022).
11. Switzerland–European Union relations. URL: <http://en.wikipedia.org/wiki/Switzerland> (Last Accessed: 20.08.2022).
12. European Community Environment Legislation. European Commission URL: <http://ec.europa.eu/environment/air/legis.htm> (Last Accessed: 20.08.2022).
13. CIDA's plans, priorities, and results. About CIDA. URL: Canadian International Development Agency Website. URL: <http://www.acdi-cida.gc.ca/acdi-cida/acdi-cida.nsf/eng/NIC-5313423-N2A> (Last Accessed: 20.08.2022).
14. Udland M. There's a new political risk looming in Europe. *Business Insider*. URL: <http://www.businessinsider.com/european-nationalism-risk-2015-9> (Last Accessed: 20.08.2022).

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Сайт Соціологічної асоціації України – <http://www.sau.kiev.ua>.
2. Сайт International Sociological Association – <https://www.isa-sociology.org/en/conferences/world-congress/>.
3. Сайт Європейської соціологічної Асоціації – <http://www.europeansociology.org/about-esa>.
4. Питання всесвітнього розвитку – http://www.alcazar.com/wwwv1_idc/index.html.
5. Матеріали із загальних питань суспільних наук – <http://www.socsciresearch.com>.
6. Ресурси з політичних наук – <http://www.vanderbilt.edu/rtucker/polisci>.
7. Міністерство закордонних справ України – <https://mfa.gov.ua/ua>.
8. Інститут зовнішньополітичних досліджень – <http://www.fpri.kiev.ua>

11. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непереборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі проводяться семінарські, індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 10% семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень чи з інших обставин непереборної сили із заборотою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти залік **у тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Актуальні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку» (<https://dist.karazin.ua/moodle/1345>).

12. Перелік питань до заліку

1. Сучасні тенденції міжнародних відносин
2. Поняття «глобальні проблеми сучасності».
3. Історичні причини виникнення головних проблем сучасного світу.
4. Класифікація глобальних проблем сучасності.
5. Людська діяльність як основа появи загальнопланетарних проблем.
6. Особливості сучасної суспільної свідомості. «Суспільство споживання».
7. Протоглобалізаційні процеси в епоху Давнини, Середніх віків, Нового часу.
8. Сутність сучасної глобалізації.
9. Глобалізація як фактор переростання традиційних міжнародних відносин у світову політику.
10. Проблеми, що породжуються глобалізацією.
11. Антиглобалізм і альтерглобалізм.
12. Конструкції глобального світу.
13. Причини нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу.
14. Глобальне протиріччя між багатою Північчю і бідним Півднем.
15. Шляхи подолання економічної відсталості країн. Міжнародний досвід подолання відсталості та бідності.
16. Проблема соціальної нерівності.
17. Бідність як сприятливе середовище формування кримінального свідомості, ідей релігійного фундаменталізму, націоналізму, правого і лівого політичного екстремізму.
18. Проблема голоду.
19. Демографічна проблема.
20. Етнічна міграція.
21. Поширення СНІДу. Діяльність міжнародних організацій у запобіганні виникненню нових епідеміологічних небезпечних хвороб.
21. Військовий фактор у системі міжнародно-політичних відносин на різних етапах історичного розвитку.
22. Значення військової сили у зовнішній політиці сучасних держав.
23. Військовий потенціал провідних країн світу як фактор впливу на систему міжнародних відносин
24. Політика сили. Методи дії військової сили: примус, зміна режиму, знищення.
25. Гонка озброєнь як форма знищення певної частки національного багатства кожної країни.
26. Вплив військово-промислових комплексів на зовнішню політику держав.
27. Актуальні проблеми сучасності в галузі озброєнь.
28. Проблема нерозповсюдження ядерної зброї.
29. Нові види озброєнь і загроза їх застосування.
30. Сутність і типологія міжнародних конфліктів.
31. Умови виникнення, форми прояву та роль міжнародних конфліктів.

32. Зовнішні ознаки конфлікту.
33. Методи врегулювання міжнародних конфліктів.
34. Управління та контроль над міжнародними конфліктами. «Керований хаос».
35. Типи та етапи управління конфліктом.
36. Поняття «кризи» в міжнародних відносинах. Глобальні і регіональні кризові ситуації.
37. Причина виникнення криз та їх типологія.
38. Специфіка сучасних криз і участь світової спільноти в їх врегулюванні.
39. Міжнародний тероризм як соціально-політичне явище.
40. Історичні коріння і форми тероризму.
41. Теорія і практика сучасного екстремізму.
42. Міжнародні терористичні організації. Географія міжнародного тероризму.
43. Джерела фінансування терористичних організацій.
44. Типи і види міжнародного тероризму.
45. Діяльність міжнародних наркокартелів та їх вплив на світову політику.
46. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму.
47. Історичні форми латентної політики. Таємна дипломатія та розвідка у Давнину, Середні віки та Новий час.
48. Суб'єкти та види сучасної латентної політики.
49. Види діяльності спеціальних служб провідних країн у контексті сучасних міжнародних відносин.
50. «Силові» спецоперації у міжнародних відносинах сучасності.
51. Інформаційні спецоперації та війни у міжнародних відносинах.
52. Конструктивна та деструктивна сторони діяльності спеціальних служб провідних країн світу.
53. Латентна діяльність недержавних транснаціональних структур та її вплив на стан сучасних міжнародних відносин.
54. Інтеграція та дезінтеграція у сучасному світі.
55. Демократизація та авторитаризм.
56. Міжнародні відносини на пострадянському просторі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
57. Основні параметри пострадянського простору.
58. СНД: передумови утворення, структура, компетенція, функціонування.
59. Євразійське економічне співтовариство. Митний союз.
60. Проблеми безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських держав. Організація договору колективної безпеки.
61. Позарегіональні актори на пострадянському просторі (ЄС, США, КНР).
62. Міжнародні відносини в Європі наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
63. ОБСЄ: місце у європейській системі.
64. ЄС у 2000 – 2018 р.: розширення та трансформація.
65. НАТО в європейській системі міжнародних відносин у 2000 – 2018 рр.
66. Рада Європи: загальна характеристика, еволюція, роль у європейській системі міжнародних відносин.
67. Міжнародні відносини на Близькому та Середньому Сході у 2000 – 2018 рр.
68. Близькосхідний конфлікт на сучасному етапі.
69. Революції в арабських державах 2011 р.
70. Зовнішня політика Туреччини та Ірану: традиційність та нові акценти.
71. Розвиток ситуації в Афганістані на початку ХХІ ст.
72. Міжнародні відносини у Південній Азії на сучасному етапі.
73. Сучасна зовнішня політика Індії та Пакистану.
74. Сучасна зовнішня політика КНР.
75. Міжнародні відносини в АТР на початку ХХІ ст.
76. Корейській півострів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

77. Регіональні міжнародні організації АТР.
78. Зовнішня політика Японії на сучасному етапі.
79. АСЕАН: мета, структура, еволюція діяльності.
80. США у сучасній системі міжнародних відносин.
81. Латиноамериканська система міжнародних відносин наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
82. Міжнародні відносини в Африці наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.
83. Африканська політика провідних західних держав.
84. Політика КНР в Африці на сучасному етапі.
85. Роль міжнародних організацій у сучасній системі міжнародних відносин.
86. Система міжнародних гарантій МАГАТЕ.
87. Зони вільні від ядерної зброї.
88. Режим нерозповсюдження та заборони хімічної зброї.
89. Режим нерозповсюдження та заборони бактеріологічної та токсичної зброї.
90. Міжнародний вимір російсько-американських відносин у сфері ядерної зброї.
91. Збройні конфлікти та миротворчість у сучасній світовій політиці.
92. Втручання у конфлікти із застосуванням зброї та проблема легітимізації такого втручання.
93. Миротворчість в архітектурі європейської та євразійської безпеки.
94. Миротворчі та інші операції НАТО у конфліктних регіонах.
95. Спільні операції НАТО та ЄС у конфліктних регіонах.
96. ООН і проблема вирішення міжнародних конфліктів.
97. Проблеми використання природних ресурсів та збереження оточуючого середовища.
98. Освіта і проблеми міжнародного інтелектуального середовища.
99. Виклики глобальної технологічної революції.
100. Міжнародне право у сучасній системі міжнародних відносин.
101. Співвідношення міжнародного та національного права.
102. «Жорстке» та «м'яке» міжнародне право.
103. Політико-правове середовище попередження та урегулювання міжнародних спорів.
104. Енергетичний вимір сучасних міжнародних відносин.
105. Європейська енергетична хартія.
106. Еволюція енергетичних ринків.
107. Глобалізація екологічних проблем.
108. Багатостороннє екологічне регулювання.
109. Форми, методи, тенденції розвитку сучасної дипломатії.
110. Державні та недержавні актори в дипломатії..
111. Модернізація та розширення функцій дипломатії.
112. Кризова дипломатія.
113. Економічна дипломатія.
114. Форми дипломатичної взаємодії.